

tussen Duin & Dijk

Themanummer

Wintervogels

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 15 4 ● 2016

● Foto: Jankees Schwiebbe.

Velduil

Hoewel de velduil een schaars voorkomende uilensoort is, wordt de soort toch regelmatig gezien. Dat komt omdat velduilen, anders dan de meeste andere uilen, ook veel overdag jagen. In vergelijking met de vrijwel even grote, verwante ransuil is de velduil wat geler van kleur, is de kleur van de iris geel in plaats van oranje en zijn de oorpluimen veel korter of vaak niet eens te zien.

De velduil komt in grote delen van de wereld voor. Van West-Europa via Siberië tot in Noord-Amerika in streken met een gematigd klimaat. Daarnaast broedt de soort ook in de zuidelijke helft van Zuid-Amerika. Noordelijk broedende populaties trekken naar zuidelijker streken. Onze broedvogels zijn teruggevonden van Spanje tot ver in Siberië. Er vinden veel zwerfbewegingen plaats. Velduilen broeden in open, meest

wat ruig begroeide gebieden. In Noord-Holland tot voor kort alleen nog op Texel en Schiphol (langgrasbeheer). Van beide locaties zijn ze inmiddels geheel of vrijwel geheel verdwenen. Zoals bij andere uilensoorten bestaat het voedsel hoofdzakelijk uit muizen, maar omdat de soort ook overdag jaagt, worden ook wel vogels gepakt.

Voorkomen

Velduilen overwinteren vaak in groepen in gebieden waar voldoende prooien voorhanden zijn. Ook worden rondzwerfende enkelingen gezien.

De velduil is in de atlaswinters in 40 atlasblokken vastgesteld. Dat is een presentie van 25%.

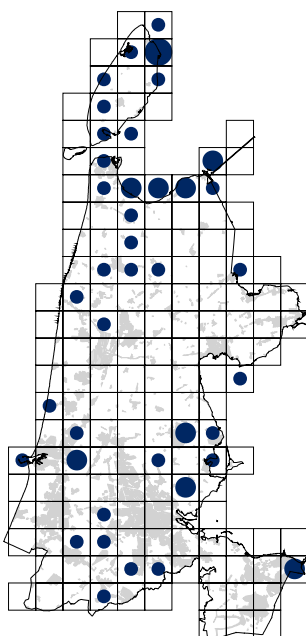
In één atlasblok op Texel werden maximaal meer dan tien vogels vastgesteld. In acht atlasblokken, waarvan vier bij het Balgzand en Wieringen, twee in Waterland, één bij Beverwijk en één bij Huizen, was dat tussen de vier en tien velduilen. In de overige atlasblokken ging het om één of hooguit twee tot drie vogels.

Veranderingen

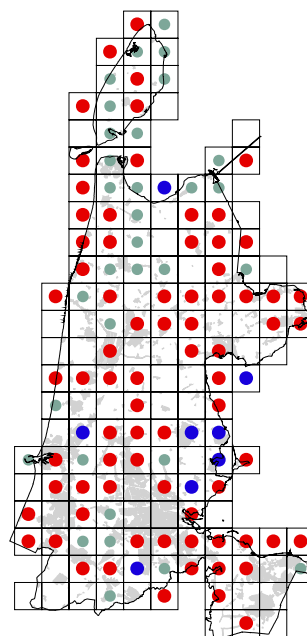
Het aantal broedvogels is de afgelopen decennia in ons land en ook elders in Europa enorm afgenomen. Intensivering van de landbouw wordt als hoofdoorzaak beschouwd. Bij het optreden van piek jaren in de muizenstand, zoals in 2015 vooral in Friesland, kunnen zich 's winters lokaal grote aantallen velduilen ophouden. Soms vestigen zich ook broedparen die enige jaren blijven terugkomen. Helaas is dat niet in Noord-Holland gebeurd.

Het inkrimpen van het totale broedvogelbestand komt duidelijk tot uiting in de afname van het aantal atlasblokken waarin velduilen in onze provincie werden gezien. In maar liefst 75 atlasblokken werd de soort nu niet vastgesteld, waar dat dertig jaar geleden nog wel het geval was. De veranderingskaart van de velduil is dan ook overwegend rood gekleurd.

Lieuwe Dijkse

verspreiding
 ● 1 - 3 ex
 ● 4 - 10 ex
 ● 11 - 25 ex

verandering
 ● alleen in 1979-1983
 ● beide perioden
 ● alleen in 2012-2016